

بررسی اثر تاریخ و فاصله کاشت بر عوامل کمی و کیفی بذر پیاز در اصفهان

رضا امین پور، احمد مرتضوی بک و احمد جعفری

مرکز تحقیقات کشاورزی اصفهان

به منظور بررسی اثرات تاریخ و فاصله کاشت بر خصوصیات کمی و کیفی بذر پیاز رقم تگزاس ارلی گرانو ۵۰۲ آزمایشی در سال زراعی ۷۸-۱۳۷۷ در مزرعه تحقیقاتی کبوترآباد اصفهان به صورت طرح کرت‌های یک بار خرد شده در قالب بلوکهای کامل تصادفی در چهار تکرار اجرا گردید. فاکتور اصلی تاریخ کاشت در چهار سطح (اول مهر، ۱۵ مهر، آخر مهر و ۱۵ آبان) و فاکتور فرعی فاصله بوته روی ردیف در سه سطح (۱۰، ۲۰ و ۳۰ سانتی متر) بود. نتایج نشان داد که تاریخ‌های کشت اول و دوم با میانگین عملکرد دانه حدود ۲۳۰۰ کیلوگرم در هکتار در کلاس برتر آماری (A) قرار گرفتند و کمترین عملکرد دانه در تاریخ کشت چهارم حاصل گردید. مقایسه میانگین‌های اجزاء عملکرد دانه (شامل تعداد چتر در متر مربع، تعداد کپسول بارور در چتر، تعداد دانه در کپسول و وزن هزار دانه) در بین تاریخ‌های کشت برتری معنی دار تعداد کپسول در چتر را در تاریخ‌های اول و دوم نسبت به دو تاریخ دیگر نشان داد اما میانگین تعداد دانه در کپسول در تاریخ‌های سوم و چهارم بیشتر از دو تاریخ اول گردید. از نظر تعداد چتر در واحد سطح و وزن هزار دانه بین تاریخ‌های کشت تفاوت معنی داری وجود نداشت. با افزایش فاصله بوته (از ۱۰ به ۳۰ سانتی متر) عملکرد دانه و تعداد چتر در واحد سطح کاهش معنی داری یافت. به طوری که بیشترین و کمترین میانگین عملکرد دانه و تعداد چتر در واحد سطح به ترتیب مربوط به فاصله‌های ۱۰ و ۳۰ سانتی متر گردید. میانگین تعداد دانه در کپسول و وزن هزار دانه در فاصله بوته ۳۰ سانتی متر نسبت به دو فاصله دیگر افزایش معنی داری نشان داد. کمترین و بیشترین میانگین تعداد کپسول در چتر به ترتیب مربوط به فاصله‌های ۱۰ و ۲۰ سانتی متر گردید. به طور کلی از میان اجزاء عملکرد دانه تعداد چتر در واحد سطح با ضریب ۰/۸۵ بیشترین همبستگی را با عملکرد دانه نشان داد و به تنهایی ۷۲ درصد از تغییرات عملکرد دانه را در مدل آماری تخمین عملکرد دانه در میان تیمارهای آزمایشی توجیه نمود. در بررسی‌های کیفی بذر، تجزیه واریانس درصد و سرعت جوانه زنی در سطوح مختلف تاریخ کاشت و فاصله بوته معنی دار نگردید.